Рівненський державний гуманітарний університет

Психолого-природничий факультет

Кафедра педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи

Назва дисципліни	**Інклюзивна освіта**
Освітня програма	Фізична терапія
Компонент освітньої програми	Вибірковий
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	3кредити / 90 годин
Вид підсумкового контролю	залік
Мова викладання	українська
Викладач	**Оксенюк Оксана Володимирівна**, к.пед.н., доц.
CV викладача на сайті кафедри	http://kpomsr-rshu.org.ua/
E-mail викладача	oksana_oksenyuk@ukr.net
Консультації	*Очні консультації*: 6 год.; розклад присутності на кафедрі згідно з графіком консультацій *Онлайн-консультації:* розклад присутності викладача на форумі кафедри

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є ознайомлення здобувачів вищої освіти з основами інклюзивної освіти; формування теоретичних та практичних знань, умінь та навичок майбутнього педагога по впровадженню та реалізації інклюзивного навчання в загальноосвітніх і спеціальних навчальних закладах.

Завдання вивчення дисципліни полягають у підготовці здобувачів вищої освіти до активної діяльності в інклюзивному середовищі; в оволодінні спеціальними теоретичними та практичними знаннями і вміннями; у формуванні системного бачення цілісного інклюзивного процесу; в розвитку нового стилю професійного мислення та творчої рефлексії; у формуванні професійного, інноваційного та відповідального підходу до обраної спеціальності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі набувають такі компетентності:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.

1. Очікувані результати навчання

Програмні результати навчання (ПРН):

Результатами навчання, для формування яких використовується навчальна дисципліна, є:

ПР 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

ПР 15. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: теоретико-методологічні, нормативно-правові та організаційно-методичні основи інклюзивної освіти;

вміти: застосовувати ефективні стратегії взаємодії з різнопрофільними фахівцями і батьками дітей з особливими потребами; здійснювати необхідні адаптації/модифікації методики викладання; розробляти індивідуальні навчальні плани і програми для дітей з особливими потребами; реалізовувати диференційований підхід до викладання й оцінювання навчальних досягнень та розвитку дітей з особливими освітніми потребами.

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи впровадження інклюзивної освіти

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи впровадження інклюзивної освіти

Тема 1-2. Концептуальні основи інклюзивної освіти. Сутність, завдання і принципи інклюзивної освіти. Етапи становлення системи спеціальної освіти. Медична і соціальна модель ставлення до людей з особливими потребами. Специфіка понять “інклюзія”, “інтеграція”, “діти з особливими освітніми потребами”. Типи інтеграції. Нормативно-правові основи організації інклюзивної освіти. Принципи діяльності інклюзивної школи.

Практичне заняття 1-2. Концептуальні основи інклюзивної освіти.

Тема 3-4. Досвід реалізації інклюзивної освіти у країнах Європи та США. Інтегроване та інклюзивне навчання в Італії. Досвід Австрії щодо рівноправного здобуття освіти. Психолого-медико-соціальні центри Бельгії. Спеціальна освіта в Голландії. Шведська модель інклюзивної освіти. Варіативність психолого-педагогічного супроводу у Німеччині. Особливості інклюзії у країнах пострадянського простору (Словаччина, Чехія, Польща). Інклюзивна освіта у США.

Практичне заняття 3-4. Досвід реалізації інклюзивної освіти у країнах Європи та США.

Тема 5. Інтеграція дітей з особливими потребами в загальноосвітній простір в Україні. Пріоритети сучасної державної освітньої політики в Україні. Генеза дефектологічної науки і практики в Україні. Характеристика сучасної системи спеціальної освіти, статистичний огляд процесу інтеграції в загальноосвітніх навчальних закладах. Розвиток інклюзивної моделі освіти. Аналіз науково-педагогічного експерименту “Соціальна адаптація та інтеграція в суспільство дітей з особливостями психофізичного розвитку шляхом організації їх навчання у загальноосвітніх закладах”.

Практичне заняття 5. Інтеграція дітей з особливими потребами в загальноосвітній простір в Україні.

Тема 6. Пристосування навчальних приміщень до потреб дітей з особливим психофізичним розвитком. Адаптації для дитини з порушенням опорно-рухового апарату. Адаптації для дитини з вадами зору. Адаптації для дитини з вадами слуху. Загальні рекомендації щодо облаштування території школи в умовах інклюзивного навчання.

Практичне заняття 6. Пристосування навчальних приміщень до потреб дітей з особливим психофізичним розвитком.

Тема 7. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивної школи. Загальні аспекти особливих освітніх потреб дітей із вадами психофізичного розвитку. Сутність, напрями, завдання і принципи психолого-педагогічного супроводу дітей у системі інклюзивної освіти. Етапи здійснення психолого-педагогічного супроводу (психодіагностика, оформлення документації, розробка й затвердження індивідуальних програм навчання й розвитку, створення власної навчально-методичної бази, моніторинг результативності, виявлення і корекція можливих проблем, надання психологічної підтримки педагогам і батькам).

Практичне заняття 7. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивної школи.

Змістовий модуль 2. Особливості реалізації інклюзивної освіти

Тема 1. Здійснення процесу оцінки й розробки індивідуального навчального плану. Компоненти індивідуального навчального плану (ІНП): інформація про дитину, поточний рівень знань і вмінь дитини, цілі і завдання навчання, спеціальні та додаткові послуги, адаптації/модифікації, термін дії ІНП, інформація про прогрес дитини. Проведення комплексної оцінки можливостей дитини групою фахівців, розробка й реалізація ІНП, залучення батьків. Функції керівника щодо розробки та впровадження ІНП.

Практичне заняття 8. Здійснення процесу оцінки й розробки індивідуального навчального плану.

Тема 2. Урахування відмінностей розвитку дітей з особливими потребами у процесі навчання. Поняття про нормальний і порушений розвиток. Середньостатистична норма, функціональна норма, ідеальна норма. Умови нормального психічного розвитку за О.Лурією. Класифікація відхилень психічного розвитку В.Лебединського. Первинні і вторинні симптоми порушеного розвитку. Навчальні характеристики дітей із порушеннями психофізичного розвитку (з вадами опорно-рухового апарату, зору, слуху, мовлення, з аутизмом, із труднощами у навчанні, з ЗПР, із гіперактивністю та дефіцитом уваги, з мінімальною мозковою дисфункцією).

Практичне заняття 9. Урахування відмінностей розвитку дітей з особливими потребами у процесі навчання.

Тема 3. Соціально-педагогічний супровід дітей з особливими потребами в закладах освіти. Напрями соціально-педагогічної підтримки дітей в умовах інклюзивної школи. Соціальна паспортизація учнів, робота з сім'єю. Здійснення соціально-педагогічних досліджень особливостей психофізичного розвитку та соціалізації. Виявлення і розвиток творчих обдарувань, організація дозвілля. Просвітницька робота з батьками та педагогами дитини з особливими потребами. Реалізація соціального захисту дітей з обмеженими можливостями та їх сімей.

Практичне заняття 10. Соціально-педагогічний супровід дітей з особливими потребами в закладах освіти.

Рекомендована література

Основна

1. Гордійчук О. Є. Інклюзивне навчання: метод. рекомендації . Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012. 48 с.
2. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання: наук.-метод. посіб. / А. А. Колупаєва, Л. О. Савчук. К.: Наук. світ, 2010. 196 с.
3. Діти з особливими потребами в школі: Психолого-педагогічний супровід /О. Романова та інші. К.: Шк. Світ, 2011. 128 с.
4. Інклюзивна освіта: теорія та практика: навч.-метод. посіб. /[кол. авторів; за заг. ред. С. П. Миронової]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2012. 192 с.
5. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: навч.-метод. посіб. /Кол. авторів: Колупаєва А. А., Софій Н. З., Найда Ю.М. та інші. За заг. ред. Даниленко Л. І. К.: 2007. 128 с.

6. Колупаєва А. А. Основи інклюзивної освіти: навч.-метод. посіб. /за заг. ред. Колупаєвої А.А. К.: «А.С.К.», 2018. 308 с.

7. Кравченко Г. Ю. Інклюзивна освіта в ДНЗ /Г. Ю. Кравченко, Г. О. Сіліна. Х.: Вид-во «Ранок», 2018. 176 с.

Допоміжна

1. Миськів Л. Принципи, завдання та функції інклюзивної освіти як світової моделі соціалізації осіб з обмеженими можливостями. Європейські перспективи. 2013. №10.

2. Матвєєва Н. Реалізація інклюзивної моделі освіти в Україні: проблеми і перспективи. Гірська школа українських Карпат. 2015. №12-13.

3. Кузава І. Роль інклюзивного середовища у формуванні особистості дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку. Збірник наукових праць. 2012. №11.

4. Ідеальна інклюзивна школа. Як облаштувати заклад за державними будівельними нормами Режим доступу: http://nus.org.ua/articles/idealna-inklyuzyvna-shkola-yak-oblashtuvaty-zaklad-za-derzhavnymy-budivelnymy-normamy-chastyna-1/

5. Бовкуш К. Готовність педагога до інклюзивної освіти. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2015. №4 (48).

6. Лапін А. Робота асистента вчителя в інклюзивному освітньому закладі. К., 2014.

Інформаційні ресурси

1. Вебінар: Інклюзія в новій українській школі. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://vseosvita.ua/webinar/socialna-inkluzia-v-novij-ukrainskij-skoli-9.html

2. НУШ: порадник для вчителя [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf

Система оцінювання

Рівень знань здобувача вищої освіти оцінюється згідно Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ. Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка за ІНДЗ; додаткові оцінки (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, підготовку наукових публікацій тощо.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти під час вивчення дисципліни

Поточне тестування та самостійна робота								Модульний контроль		ІНДЗ	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2						
Т1-2	Т3-4	Т5	Т6	Т7	Т1	Т2	Т3	ЗМ 1	ЗМ 2	12	100
8	9	9	9	9	8	8	8	10	10		

Критерії оцінювання по видах діяльності

№ з.п.	Вид навчальної діяльності*	Оціночні бали*	Кількість балів
Т1-2	Фронтальне / індивідуальне опитування та участь в обговоренні під час практичних занять Виконання завдань самостійної роботи	3 5	8
Т3-4	Фронтальне / індивідуальне опитування та участь в обговоренні під час практичних занять Виконання завдань самостійної роботи	4 5	9
Т5	Фронтальне / індивідуальне опитування та участь в обговоренні під час практичних занять Виконання завдань самостійної роботи	4 5	9
Т6	Фронтальне / індивідуальне опитування та участь в обговоренні під час практичних занять Виконання завдань самостійної роботи	4 5	9
Т7	Фронтальне / індивідуальне опитування та участь в обговоренні під час практичних занять Виконання завдань самостійної роботи	4 5	9
Модульний контроль (контрольна робота)		10	10
Т1	Фронтальне / індивідуальне опитування та участь в обговоренні під час практичних занять Виконання завдань самостійної роботи	3 5	8
Т2	Фронтальне / індивідуальне опитування та участь в обговоренні під час практичних занять Виконання завдань самостійної роботи	3 5	8
Т3	Фронтальне / індивідуальне опитування та участь в обговоренні під час практичних занять Виконання завдань самостійної роботи	3 5	8
Модульний контроль (контрольна робота)		10	10
ІНДЗ: Розробити план-конспект соціально-педагогічного супроводу родини, яка виховує дитину з ООП		12	12
Разом		100	

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Завдання здобувачі вищої освіти мають виконувати і здавати відповідно до графіку освітнього процесу. Перескладання модулів, заліків, екзаменів відбувається у терміни ліквідації академічних заборгованостей, визначених кафедрами та деканатами.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувач вищої освіти під час виконання самостійної та індивідуальної роботи повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.

Силабус розроблено на основі робочої програми навчальної дисципліни «Інклюзивна освіта» (протокол № 8 від «01» вересня 2025 року).